בסוד שיח

שוות שיח

איזה "מודרן" ואיזה "אורתודוכס"?

בבית כנסת מוסד חדש בתל־אביב, התפלל יהודי שיחיה את כל תושלחי העולם לקמצא בר קמצא. מספר לות שלנים בנפאל – קמצא בר קמצא עליה במחיר הלק – קמצא בר־קמצא וכו' וכו'. הכל התחיל ונגמר אצלו עם קמצא בר־קמצא. נוסדתי בו, בינב, לאחר שסיימתי לק והוא בעניין רב את מאמרו של ר"ד אמנון שפירא יום ששי ה באלול) תחת הכותרת: "עכשיו האורתודוכסיה עליכם".

אצל ר"ד אמנון שפירא הכל מתחיל ונגמר באורתודוכסיה המודרנית: ר'כל האומר אין לי אלא תורה – גם תורה אין לו... התברר סופית, שהשפעת העולם החיצוני, זה שקר רדי "האליטות" וחל באקדמיה, דרך המשפט ותקשורת – הוא עצום ריש בכותב לרסק אותנו". ומתו הפתרון האור תורתיכנסיה המודרנית!

לא ברור כלל מדוע נטפל ר"ד שפירא לעולם התורה. יכי אין כיום מספיק משפקנים דתיים? – או איפה הם ב"א ליטות"? האם אין מספיק עיתונאים דתיים ובוגרי מח ספר ומגמות לתקשורת דתיים? או איפה הם בתקשורת? וכי האקדמיה הדתית אינה נוכחת כראוי בלי לפגוע בער לם התורה? מה כל ההתנפלות הזאת על עולם התורה ומי הפריע עד היום לאורתודוכסיה המודרנית להשתלט על האליטות?

אני יכול להמציא כאן לר"ד שפירא יום של שמות של מולטי־מיליונרים, חלל בלב לביוב וכלה בדוד פישר, שי כולים בקלות לקנות את "מעריב" ולהשתלט על עיתוי ספר ומגמות לתקשורת דתיים? או איפה הם בתקשורת? וכי האקדמיה הדתית אינה נוכחת כראוי בלי לפגוע בער לם התורה? מה כל ההתנפלות הזאת על עולם התורה? ומי הפריע עד היום לאורתודוכסיה המודרנית להשתלט על האליטות?

אני יכול להמציא כאן לר"ד שפירא יום של שמות של מולטי־מיליונרים, חלל בלב לביוב וכלה בדוד פישר, שי כולים בקלות לקנות את "מעריב" ולהשתלט על עיתוי השנוני הם באים מעולם התורה נט. אחד מהם בוד לקנות את העיתון הזיסי אין לו, בינתיים, עניין בשום עתון יומי. ניסה לרכוש את "ג'רוסלם פוסט" ולא עלה בידו. וישנם מיליונרים כבדים ב"מודרן אורתודוכס" שכל הניסיונות לשכנע אותם להיכנס לעולם התקשורת עלו בתוהו.

העיתונות בישראל היא פרטית ושום הוגה דעות מס רות צבי לא יאמר לה מה לעשות.

אבל ישנו המטלול האחד שאין לו קשר לעולם התורה ושמו יום הקלפי. מפלגות, פוליטיקה.

היה זה זבולון המר ז"ל שיכול היה להביא למהפך מש מעותי מיד בראשית דרכו בשר הזינוק והתערבות, אלא שהוא בוד בדרך אחרת. במבחר"ל רשות השידור ניתן היה לבחור במקום בשומי לפיד מתוך שורה שלימה של חוכש כישות סרוגות – אולם הוא לא עשה כן.

הכוח בקלפי נתן לנו שופטים ובמסמר לא קטן, ואת ה'תורה רבה' יש לתת לה"כ לשעבר אברהם מלמד: בהיר תו ה"כ "סדר" עם עמיתיו בוועדה למינוי שופטים ב'חן וקוק' והישגיו היו מרשימים וניכרים עד היום.

מי שיקבה את "הארץ" מידי משפחת "שוקן", אם יזקי סו למכור אותו, יהיה קרוב להוראי תורי ולא מודרן אחר תורתכם ובכ"ל לגבי "מעריב" ו'ידיעות אחרונות". הציבור הדתי שטוף בשבועונים והמדרן אחרתורתכם עוד טרם הדשיטו כתף תומכת לשלמה בן־צבי.

אם ליהדות הדתית היה עניין בבית המשפט העליון דתי שה"כ יעקב לִיצנן כבר היה מסתדר עם השופט אהי רון ברק, שאגב מחפש שופט דתי ועד כה לא זכה להיע נות. ומבין המודרן אורתודוכס שלוף תמיד אחרון ברק את הקיצוניים שבהם, שגם ר"ד אמנון שפירא ודאי מסתייג מהם.

אם יורחמו ר"ד שפירא (והלוואי ויעשה את) למען" אי חוד כלל הציונות הדתית ובתוכו יגבר בעקבות כך בקלפי – נוכל לעשות משהו בתחום התקשורת הממלכתית, מה שיהדות התורה אינה עושה כיום כי אין לה עניין בכך.

נע(ה)רות של חסד

בפי כל שנור הנוטריון של אלול: "אינ לרעהו ומת נות לאביונים". רני גייסט הממונה על קשרי־דעת במרכז ישיבות בנ"ע, הציע לי, "במקום לדבר על נוטריקונים בוא ותראה איך הנוטריקון הזה עובד לא רק בחודש אלול אלא לאורך ימי השנה כולה בפשטות".

וכך למדנו על נהרות החסד בוא ונעזות החסד בעין של אולפנית "ישורון" בפתחתיקוה, שבראשה עומד הרב שי פירון.

בתוך האולפנית עצמה פועל גן של אלו"ם (אגודה לאומית לילדים אוטיסטים), הנושא את השם אלו"ף. הגן הזה פתוח גם בתגי־ישראל ובנות האולפנית (ב"ישורון" כ 2000 בנות, כן ירבו) מעורבות בכל הנעשה בגן היחודי הזה. תומכות, מתנדבות ונעזות לכל בקשה.

בנוסף לגן של אלו"ם – קיימת המעורבות לילדים אר פיסיים. פעמיים בשבוע, בימים שני וחביני, בשעות אחה"צ, מסדרות בנות האולפנה את העול הכבד מעל כתפי ההורים המטפלים בילדים אוטיסטים או הלוקים ב פיגו־דיי. לכל ילד מוצמדת בת מהאולפנית הנוטלת חלק גם בפיתוח היכולות של הילד בדיבור ובמוטוריקה.

וידידי ר' דודי זילברשלג שילב את האולפנית ב"כח לתת", ומסתבר ש"לישורון" יש "כח לתת", ותג עם הסי סמה הזאת מופץ ברחבי הארץ.

תלמידות האולפנית מארישות את המוקד של "כח לתת" מהשעה 8 בבוקר עד 19 בלילות לרשותן "האנגר" ענק באחד התעשיה בפתחתיקוה ובו ריהוט יד שניית, בגדים מצרכיבית שונים והן נענות לכל בקשה. "כח לתת" הוא למעשה היום המוקד הבלעדי שדרכו מסתיי עים מגדושי גוש קטיף בכל צרכיהם. וזו אולי המקום לפ רסם את מספר הטלפון של המוקד: 1800־360־560.

האווירת והתעמותה הזאת היא טלי שילו, שעובקת אחד כמות הפניות העצומה של אלרבעת המתנדבים של המוקד המצמאים בפעולה רצופה. ל"כח לתת" יש גם משאיות ובאשר מי מהמשפחות אינה יכולה למצוא פתרון להובלת המצרכים – "כח לתת" עושה זאת.

בקומפלקס החינוכי שהאולפנית היא מרכיב חשוב בו – גם ישיבת התסדר פתחתיקוה. תלמידיה מרצים על חסר בבתי הספר הכלליים בעיר ועתה הם יריכו יחד עם בנות האולפנית את הפרוייקט "כיס של צדקה". כיס עם רוכסן ועליו הכיתוב "כיס של צדקה" יופץ בפתחתיקוה רבתי, ולפני טלים ידכשו אותו התלמידים/ות עם עצמם בכ סגרת "תרגילי" החסד של המוסרות, ואליו ייאספו כל המטבעות הקטנות.

וישנו בית הספר האקסטרני אר"ד רקולם כל תלמיד בגיל תיכון שלא הגליח במסגרת אחרת. הצלחתי שהוא רושם בלימודים ובהשבת לב בנים על אבותם – מרשימות.

באחרונה עדכה אוניברסיטת "בר אילן" סך בקרב 500 תלמידות האולפנית. תן נתבקשו בין היתר, להשיב: "מהי המילה הזכורה לך במיוחד משנת לימודך במוסד". 492 השיבו: המילה "חסד" או "נתינה". אין זה פלא. יישר כוח לרב פירון ולצוות החינוכי שלו.

זמן קצר לפני שחתל אבי רס בהספדו המרטים וד מהמם את בנו משולם תנן חי זצ"ל, פנשתי בין מאות המלווים את שלמה בן־צבי, איל התון והתקשורת. עיניו היו לחות והוא התהלך כאדי בסוגר. בן צבי הקשוח בע סקים, נושא בכבדות את תרבן גוש קטיף, ועתה נקרא ללוות לדרכו האחרונה בן של חבר. "האמן לי" – אמר – "אני לא יודע כבר עם מה אפשר לבוא לבית הכנסת בראש השנה. דומה ששעורי־תפילה כאילו נעלו...". אחרי שרואים את מפעלי החסד של אלפי בנות האולפ נית וראי שסגי־נהור של ישראל, רבי לוי יצחק מברדיצ'ב, היה מגלגל באמצעותם דברי זכות על עם ישראל. אכן, מובטחנו, זכך נאמר, (במדרש שוחר טוב, תהלים ס"ז) גמילות חסדים פותחת שערי־תפילה. וכל העוסק בגמילות חסדים זוכה לישב בצלו של הקב"ה (י רושלמי, תענית ד').

א־לי־ל

"אנשי מעשה נוהגים לברוך בחודש הזה תפילין ומזוזות שלהן..." (קיצור שולחן ערוך)

כשהאסיכיאטרים הרימו ידיים

דפני – סטודנט למדעי המדינה ולסוציולוגיה – משתתף בקורס "סוד ללי מודי יהדות. הוא אישיות, משכמו ומעלה. כישהדיו הולכים לפניו הוא נערץ על חבריו משתתפי הקורס, והחשיב לו חינה וכבוד. תלמיד עלית, קודן שמחה ועי לצות.

בסמסטר השני החל להעדר. תחילה מעט, ולאחר מכן הדבה. איש לא ידע מדוע. כיוון שלא יצר קירבה וחברות־עם איש – לא ידעו את פשר ההיעודדות. כשהקפיץ סוף סוף – ישב בשולי החדר, מכונס בתוך עצמו, מבטו מושפל ופניו – לא היו לו עוד.

הזמנתיו לשיחה. אף שלא פלשתי לתחומו הפרטי התרשמתי, כי הוא מודע למצבו, וכי הוא משוועל לעזרה. הפניתי אותו לשיחות הפסיכולוגיות של הסטוד נט. אנשי השירות עשו כמיטב יכולתם לסייע לו: סדרו את שנות לימודיו, בדקו את יחסיו עם סביבתו, עמדו על בעיותיו ומשאלותיו. שארנו מתפשטות, והדבר כזה לטפל בעצמך. כדי שיעבור את המשבר מבלי להותיר משקעים וצלקות, אך הכל היה לשווא. פסיכיאטרים שאליהם פנה, הלעיטוהו גלולות, ונירדולונים עסקו בצילום קורקורו איש לא מצא מזור למחלתו הנפשית, שהלכה והחמירה. עד כי אירים בהתאבדות.

הטלפון בביתי צלצל, מן העבר השני – אביו. האב בגיל שישים, משכיל. נבון וסימפטי, איש עסל ועבודה. בלחייהו לבנה יידיו גרמיות. הוא מוכן לכל הצעה, שתסייע לילדו את בנו מן המצוקה שאליה נקלע. לדעתו, כבר נעשה הכל, וזק יהושב בשמים יכול לעזור לו. כאן התערבתי. חשבתי להפנותו אל צדיק, אל אדם שמסרים את חייו לתורה, אל מישהו שברשותו "תופסת", אך הוא התנגד "מעולם לא ביקרתי בעודה רצינית בבית־הכנסת, מעולם לא שמרתי שבת, ומ עולם לא הקפדתי על כשרות המאכלים", ומיד הוסיף: "ובכלל – היכולה להשפ כלה הרבנית או החסידית לפתור בעיות פסיכולוגיות־נפשיות?"

בשהתקשרה שנית אבור, כי הוא מוכן לקבל את ההצעה, לא נגררתי אחר סק רנות, ולא שאלתיו לפשר השינוי שחל בעמדתו. יותר מאוחר נודע לי מפיו, כי אמו הישישה הסתגודדת עמו – עומדת מאחורי השינוי. היא התלהבה לשמע הד צעה והחלה להשמיע מוזיקיונים ערוכים על אודות החסידות, ועל בחום של צדי קים וארמו"רים. הדיכתי אותו כיצד עליו להתנהג בבואו "אל הקדש" ובצאתו. הוספתי פרטים על האיש, על עברו, על צידקתו ועל קדושתו, היית בטוח שלא יתאכזב.

כשהתקשר כעבור יומיים, סיפר, כי "הפגישה היתה מאוד נעימה ולבבית", והוסיף: "הוא אפש נפתן, מבין לנפש הזולת, אך לא נראה לי, שיוכל לסייע לפ תור את הבעיה של דפני". דבנות, כי הפגישה "הנעימה והלבבית" היתיה עבר בו אכזבה. לשאלתי השיב בנימה איזיונית: "הוא יעץ לברוק את המזוזות אשר בבית"! "לא הרפיתי מן השיחה ולא מיזמתי לזרזיר את השפופרת. גלגלתי עמו שיחה ארוכה מלאת שכנוע בכוחו של "אם לא ייעיל, לא יזיק". אף התגרבתי להיות בוחק המזוזות.

בביתו – מזוזה אחת בלבה. היא נקבעה ברוב הכניסה לפני כעשרים שנה. כאשר סיימו את בנין הבית. שאר המשקופים עמדו כמבורשים, כעורמים, מער רשלים מן המצוות. הסדתי את המזוזה במקומה ונסענו אל סופ ש"ב. הלה שלף את המזוזה מן הנרתיק, חן נתגלתה יבשה וצמוקה. מים הכתימה ואחיתיה רוו. באומר רצון מופגז נענה הסופר לבקשתי והזל לברוק אותה. לאחר שהוע פיר בחיפזון את עיניו המגוסות לאחרון של השורות, עצר פתאום והצביע על המילה "למרחם". ראינו, כי האות ו' בה בחלקה העליון ונראית באות ו. נרדה מתי. נרמה, שרק אני תפסתי את המשמעות. הסופר – לא, שהרי קוראות מסוג זה עוברות תחת ידו יום יום. אף האב – לא. וכי מה לטעות זו ולבעיה, שלשמה הוא מוצא את עצמו כאן, במקום שלא רצתה לאחר שהסברתי, כי בעזרת השי גיאה ניתן לקרוא את המשפט "ולמותם את בניכם" במקום "ולמרחם את בני כם" – התוויר. מצחו חרוש הקמטים "התארגן" ל"חלם" אחר, מרכזי, עמוק, כל הקדרות והצער נתגלו עכשיו על פניו במלוא עוצמתם. מחשבתו הקבילה לפ תחשבתי ושנינו הדרכנו בקשר, שבין הטעות לבין מחלתו של דפני האיומיו.

שתים עשרה שנוחות מהדודות רכש האיש באותו ערב. סייעתי לו לקבוע אותן על מקומן – אחת לאחת. כשתמה המלאכה, לחץ את ידי ואמר: "זה הדבר האחרון שיכול לסייע לי, אני נאחז בזה. אין לי ברירה".

הוא לא טעה. בבאודה פלא פסק דפני לאיים בהתאבדות. הריכאון חלף, וד קדות החלה לסור. החיוך האופייני לו חזר אל פניו, והוא החל להופיע לילימ רים ולהשתתף בשיעודים. שוב כבש את מקומו במרכז האולם, ושוב הקרין מהדו על סביבתו. אף לא אחד מבין הסטודנטים שבקורס ידע, את אשר התר חש בביתו של דפני בשבועיים האחרונים.

(מתוך "משנתם של מרצחי" ספרו המרתק של הרב ד"ר מאיר צבי גרוסמן)

תאריך שגוי

האחר"ד ממדרי"ן שליט"א עדך את הטיש' בשב' שמחן ביום שלישי ולא בשבת כפי שסתבור.

מחברות אדמו"רים ותסידים

schiffs@013.net.il

עורך המוסף: הדר רביד ■ עיצוב גרפי: עפרה נתן ■ תגובות: ת ד 57010 תל אביב 6157